

KORT

Eenvoudiger zoeken naar voorouders

De verschillende databases van het Centrum voor Familiegeschiedenis (CBG) zijn via een vernieuwde website tegelijk te doorzoeken. Voortaan krijgt de gebruiker met één zoekopdracht toegang tot archiefbronnen, stamboomgegevens, familienamen en familie wapens. Naast de collectie van het CBG zijn ook de ruim 43 miljoen aktes en 117 miljoen persoonsvermeldingen uit WieWasWie gelijktijdig te doorzoeken. WieWasWie is hét Nederlandse online platform voor familiegeschiedenis en biedt historische documenten die Nederlandse archiefinstellingen daar samen aanbieden voor historisch persoonsonderzoek.

cbg.nl

DH-congressen komen naar Utrecht

De komende jaren zullen twee grote congressen op het gebied van Digital Humanities plaatsvinden in Utrecht. Eerst zal van 3 tot en met 5 juli 2017 Digital Humanities Benelux neerstrijken in de stad. Dit congres, dat dan voor de vierde keer zal plaatsvinden, wordt afwisselend gehouden in Nederland, België en Luxemburg. Vervolgens komt in juli 2019 het prestigieuze Digital Humanities-congres naar Utrecht, mede dankzij een investering van CLARIAH.

dhbenelux.org
adho.org

Nieuwe richtlijnen data Horizon2020

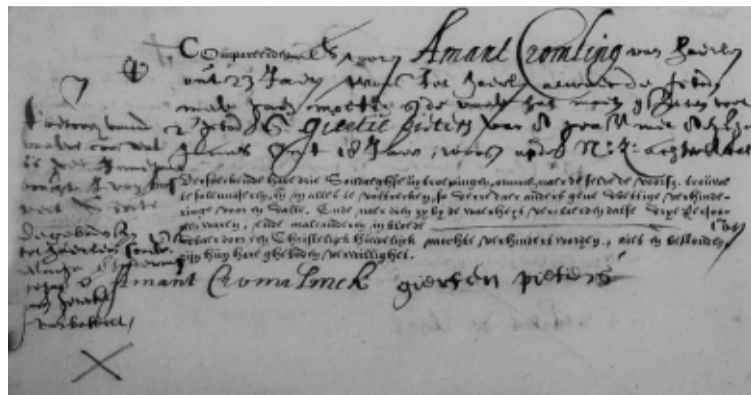
De Europese Commissie heeft nieuwe richtlijnen gepubliceerd ten aanzien van onderzoeksdata voortkomend uit Horizon 2020-projecten. Deze richtlijnen gelden voor onderzoeksprojecten die onderdeel zijn van de Open Research Data Pilot (ORDP). Onderzoekers uit negen vastgestelde vakgebieden moeten hun onderzoeksdata als open data deponeren in een repository. Opting out behoort tot de mogelijkheden, bijvoorbeeld ter bescherming van de privacy. De onderzoekers zijn bovendien verplicht een Data Management Plan (DMP) in te leveren. Nieuw in deze richtlijnen is dat één DMP voor het hele onderzoeksproject moet worden geschreven en niet meer een DMP per dataset. Ook moeten onderzoekers werken volgens de zogenaamde FAIR data principes, oftewel de data moeten Findable, Accessible, Interoperable and Reusable zijn. De ORDP geldt vanaf 2017 voor alle H2020-projecten. (ED) ec.europa.eu/programmes/horizon2020

Citizen science-projecten verzameld op platform

Vrijwilligers helpen mee

Het nieuwe platform IedereenWetenschap.nl verzamelt projecten waarin burgers de wetenschap een handje helpen. Prof. dr. Tine de Moor had in haar project 'Ja, ik wil!' veel aan deze hulp. *Erica Renckens*

Wetenschappers doen steeds vaker een beroep op burgers bij hun onderzoeksprojecten. Vrijwilligers helpen bij het digitaliseren van archieven, het tellen van bodemdierpjes of het meten van fijnstof. In 2011 lanceerde Stadsarchief Amsterdam al Vele-Handen.nl, een online platform waar musea en archieven hun scans en foto's aanbieden. Tine de Moor, hoogleraar Economische en sociale geschiedenis aan de Universiteit Utrecht, vertelt tijdens het KNAW-symposium Citizen Science (16 juni j.l.) over haar ervaringen hiermee. "In het project 'Ja, ik wil!' hielpen zo'n vijfhonderd vrijwilligers bij het

Ondertrouwinschrijving Amant Cromling en Giertie Pieters credit Ja, ik wil!, Universiteit Utrecht

digitaliseren van ondertrouwaktes vanaf de zestiende eeuw uit het archief van Amsterdam," vertelt ze. "Een kleine harde kern van ongeveer dertig mensen heeft bijna 80 procent van het werk gedaan. Hoe ouder de akte, hoe moeilijker die te lezen is. Dus om vrijwilligers uit te dagen, nodigden we de meer ervaren mensen uit verder terug in de tijd te gaan."

Goede communicatie is heel belangrijk, aldus De Moor. "Zo'n project is tweerichtingsverkeer. Je moet van tevoren duidelijk uitleg geven over de doelen, de beoogde resulta-

ten en de tijdsplanning. Daarnaast is persoonlijke aandacht belangrijk. Ga in op vragen en verzoeken, en organiseer rondleidingen, lezingen en cursussen."

Vrijwilligers

De inzet en begeleiding kosten volgens de hoogleraar veel tijd, geld en energie, maar met die investering kan veel worden bereikt. "Het is nergens voor nodig om huiverig te zijn over de kwaliteit van de data uit zo'n project," stelt De Moor. Elke akte uit 'Ja, ik wil!' is door twee verschillende vrijwilligers ingevoerd. Een

derde persoon vergeleek de ingevoerde teksten, waarna de onderzoekers uitsluitel boden voor de gemarkeerde verschillen. Met betaalde arbeidskrachten zou er onvoldoende budget voor een dergelijk project zijn geweest.

Tijdens het symposium presenteren Eos Wetenschap en de Vlaamse Jonge Academie IedereenWetenschappers.nl. Dit platform moet dé Nederlandse en Vlaamse ontmoetingsplek voor wetenschappers en burgers in citizen science-projecten worden. Inmiddels staan er al ruim tachtig projecten op de site. "Alle projecten voldoen aan de richtlijnen van de European Citizen Science Association (ECSA)," aldus Liesbeth Gijzel van Eos Wetenschap. "Een project moet tot een wetenschappelijk resultaat leiden en mag geen 'klassiek' onderzoek zijn, al is die grens soms moeilijk te trekken. Maar sociologisch onderzoek met enquêtes waar de deelnemers persoonlijk niks aan hebben, is geen citizen science. Via Eos Wetenschap brengen wij de projecten blijvend onder de aandacht."

iedereenwetenschapper.nl

Van Dijk breidt kennis statistische methoden uit in Michigan, VS

'Summerschool is een unieke ervaring'

Om de overlevingskansen van families te ontrafelen, duikt Ingrid van Dijk, PhD-student aan de Radboud Universiteit, in historische data. *Marion Wittenberg*

Bij de vakgroep Economische, Sociale en Demografische Geschiedenis in Nijmegen werkt sociologe Ingrid van Dijk aan een proefschrift over sterfte in families in de 19e eeuw. Hoe komt het dat in een tijd dat bijna de helft van de kinderen overleed voor het vijfde levensjaar, kindersterfte zich in bepaalde families concentreerde, terwijl andere families dit leed werd bespaard?

"Voor mijn onderzoek gebruik ik het databestand LINKS van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis," vertelt Van Dijk. "Dit bestand bevat de geboorte-, huwelijks- en overlijdensaktes geregistreerd tussen 1812 en 1917 van miljoenen Nederlanders uit de provincies Zeeland, Drenthe, Groningen en Limburg. Deze certificaten zijn aan elkaar gelinkt op basis van de namen van de personen en hiermee zijn familieconstructies gemaakt." Met behulp van deze data volgt Van Dijk families door de tijd

heen. Ze kijkt met name naar gezinnen met een hoge kinder- en zuigelingensterfte. "Ik bekijk de overlevingskansen van hun overlevende broertjes en zusjes op de lange termijn, en naar de sterfte in de eventuele volgende generatie."

'Aantonen hoe sterfte zich verspreide door familienetwerken'

Op het moment is ze vooral bezig met de datacleaning en -preparatie. De familieconstructies moeten afgemaakt en verbeterd worden, daarnaast maakt ze allerlei demografische variabelen. Van Dijk: "Doordat we werken met hele oude data die destijds ook niet voor dit doel zijn verzameld, weten we relatief weinig over de gezinnen die we volgen. Daardoor kunnen we een aantal interessante kenmerken van

mensen helaas niet in het onderzoek betrekken. Ik ga proberen om een aantal ideeën die ik niet kan toetsen op mijn eigen data op buitenlandse datasets te toetsen."

Opgeleid als kwantitatief socioloog, met een researchmaster in vergelijkend onderzoek heeft Van Dijk al een stevige achtergrond in de statistiek. Toch had ze behoefte aan een update van haar kennis op het gebied van statistische methoden. Hiervoor heeft ze deze zomer cursussen gevolgd bij de ICPSR Summerschool in Ann Arbor, Michigan. Volgens haar 'een unieke ervaring' die ze sterk kan aanbevelen aan alle andere (beginnende) wetenschappers. "Met deze methoden hoop ik te kunnen aantonen hoe sterfte zich verspreide door familienetwerken, en welke karakteristieken een causale invloed uitoefenden op vroege sterfte in families."

Het promotieonderzoek 'Death and the family' maakt deel uit van het NWO-project 'Genes, Germs and Resources'.

ru.nl/genesandgerms

Ingrid van Dijk
foto Karin van Dijk

ICPSR Summerschool

De ICPSR Summerschool is wereldwijd toonaangevend in cursussen op het gebied van kwantitatieve methoden van sociaalwetenschappelijk onderzoek.

Studenten en onderzoekers uit verschillende disciplines en meer dan 40 verschillende landen volgen elke zomer onderwijs in een breed scala aan gevanceerde statistische technieken.

DANS stelt elk jaar subsidie beschikbaar voor researchmasterstudenten en PhD's om hieraan deel te nemen. Momenteel onderzoekt DANS of deze subsidieregeling kan worden uitgebreid naar soortgelijke summerschools voor andere vakgebieden.